

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

**Informa ní deficit
v civilním soudním sporu**

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

Rok odevzdání: 2015

Autor: Ondřej Zezulka, 5. ročník

Ročník: VIII. ročník SVO

estné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VIII. ročníku Studentské vědecké a odborné společnosti (SVO) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla předložena do předchozích ročníků SVO či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním ve veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V ..... dne .....

.....

Ondřej Zezulka

Obsah

Obsah.....	1
1. Úvod.....	2
2. Procesní povaha informačního deficitu.....	4
2.1 Význam procesních povinností a bemen.....	5
2.2 Dleňení informačního deficitu.....	6
2.3 Deficit existující před zahájením řízení.....	8
2.4 Deficit vzniklý v průběhu řízení.....	9
3. Řešení informačního deficitu.....	11
3.1 Vyšetovací dleň kaz.....	11
3.2 Vysvltovací povinnost strany nezatížené dleň kazním bemenem.....	13
3.3 Snížení požadavků na substanciaci.....	14
3.4 Předbžné opatření.....	15
3.5 Pre-trial discovery.....	16
4. Záv r.....	18
5. Zdroje.....	19

1. Úvod

Základním úkolem civilního procesu je poskytování ochrany subjektivním právům, jichž se procesní strana v řízení před soudem domáhá, a které mají svou oporu v příslušných ustanoveních právních předpisů. Předložený pojem "ochrany" ovšem může nabývat hned několika významů. Podle Hory spočívá zejména v autoritativním zjištění práva, vynucení práva nebo jeho zajištění, přičemž nejvyšší význam přikládá první zmíněné kategorii.¹

Zjištění práva, neboli jeho nalezení mezi stranami, se neobejde bez vyhledání, shromáždění a zpracování informací potřebných ke spravedlivému řešení sporu.² V civilním procesu taková role připadá soudu, který svou právní kvalifikaci aplikuje na zjištěný skutkový stav věci, která mu byla k rozhodnutí předložena účastníky.

Mezi povinnosti účastníků ve sporném řízení patří zejména tvrzení rozhodných skutečností a navrhování důkazů, jimiž do řízení před soudem vnesou informace potřebné pro rozhodnutí. Pro splnění takových povinností však nejdříve sami potřebují určitou sumu informací. Každé skutkové tvrzení a každý navržený důkaz musí nejprve vycházet z vlastní v domění účastníka o jeho existenci a obsahu. Stav neúplného v domění nebo omezené dispozice s informacemi, kterými v řízení trpí účastníci a zprostředkovaně i soud, nazýváme *informačním deficitem*.

Cílem této práce je představit podstatu informačního deficitu a nastínit možnosti jeho procesní kompenzace. Ve výtu teoretických řešení figurují i procesní instituty, které dosud nemají oporu v platné právní úpravě. Jedná se zejména o řešení imanentní angloamerické právní kultury, která je ve svém charakteru vedení sporného řízení silně nekompatibilní s kontinentálním vedením sporu. Přesto nelze bez dalšího taková řešení předsedem odmítnout, nebo mohou představovat jistou inspiraci do budoucna. Tato pozornost je v této práci soustředěna na procesní institut angloamerické právní kultury nazvaný *pre-trial discovery*.³

Práce je dělena na dvě části. První část se zabývá podstatou informačního deficitu. Rozebírá zejména procesní situace, za kterých vzniká, a jaký vliv má na plnění procesních

---

¹ Srov. HORA, Václav a SPÁČIL, Jiří, ed. *československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, s. 9-10.

² Srov. MACUR, Josef. *Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 7.

³ Volně přeloženo jako "předběžné vyhledávání informací" v rámci specifického přípravného řízení, který nemá ekvivalent v kontinentálním právu.

povinností účastníků sporu. Druhá část obsahuje kapitoly v nichž se jednotlivými nástroji, kterými lze informační deficit účastníků kompenzovat.

Odkazem na vlastní název práce je patrné, že předmětem zkoumání bude výhradní úprava nalézacího řízení sporného. Jisté formy informačního deficitu přirozeně vznikají ve všech typech soudního řízení, řízení nesporné nevyjímaje. Přesto jsou určité prvky popsané níže charakteristické výhradně pro civilní spory.

2. Procesní povaha informačního deficitu

Subjektem řízení oprávněným k rozhodování ve sporu je pouze soud, který rozhoduje na základě zjištěného skutkového stavu v věci. Výhradním prostředkem, jak získává skutkové poznatky o rozhodných skutečnostech, je prostřednictvím procesního dokazování. Teorie civilního procesu vymezuje procesní dokazování jako právem upravený postup soudem směřující k utvoření potvrděných skutkových poznatků o rozhodných skutečnostech.⁴ Pokud by soudce rozhodnou skutečnost zjistil jinak, nemohl by k ní při rozhodování ve věci přihlídnout, nehledě na eventuální možnost vyloučení z projednávání věci pro podjatost.

Přestože soud postupuje v souladu s pravidly upravujícími procesní dokazování, je předně nutné blíže objasnit, jakým způsobem se seznamuje se skutkovými okolnostmi předloženými v věci. Sporné řízení je ovládáno zásadou projednací pro niž platí, že soud projedná pouze to, co účastníci k projednání předloží.⁵ Vyšetřovací iniciativa soudu je zde narozdíl od nesporného řízení nežádoucí a v rozporu se zásadou rovnosti stran. Soud totiž musí dostatečně respektovat procesní zájmy stran a omezit své mocenské zásahy, aby nepřiměřeně nezvýhodnil jednu stranu na úkor druhé.

Nesporné řízení naopak zpravidla obsahuje jistý veřejný zájem na výsledku řízení, a tudíž je ovládáno zásadou vyšetřovací. Dle této zásady je za dostatečně prokázání skutkového stavu odpovědný toliko soud, nikoliv účastníci. Oprávnění soudu aktivně a iniciativně zasahovat do procesního dokazování způsobí, že k pravému informačnímu deficitu procesní strany nemůže dojít, neboť za ní strana nebude odpovědná, a nebude pro ni znamenat zhoršení procesního postavení ve smyslu neunesení procesních břemen.

Běžně se však vyskytují případy, kdy strana sporu nedisponuje všemi informacemi, které jsou nezbytné pro uplatnění svého práva před soudem. Nezídka bez své viny nemůže splnit své procesní povinnosti a unést procesní břemena, což nevyhnutelně vede k neúspěchu a ztrátě sporu. Stav tohoto neúplného v domění nebo omezené dispozice s rozhodnými skutečnostmi potvrděnými pro úspěšné vedení sporu nazýváme *informačním deficitem*.

---

⁴ Obanský soudní řád nedefinuje pojem dokazování, stanovuje toliko pravidla jeho provádění. Srov. WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2011, s. 228, autorka oddílu : Alena Winterová.

⁵ Viz § 120 odst. 1 o. s. r.

Exaktní definici informačního deficitu právní teorie neposkytuje. Přesto je nutné tento pojem vnímat v užším slova smyslu. Neznamena pouhou neznalost účastníka sporu o určité obecné lidské v domosti, respektive v krajním případě neschopnost určitou informaci pochopit a vyhodnotit. Zásadně irelevantním atributem je tedy pro posouzení existence informačního deficitu úroveň intelektuálních a kognitivních schopností účastníka sporu.⁶

2.1 Význam procesních povinností a břemen

Iniciativa a aktivitu účastník ve sporném řízení zákonodárce předpokládá a stimuluje. Tento úkol plní především *procesní povinnosti* (povinnosti tvrzení a důkazní) a *procesní břemena* (břemena tvrzení a důkazní).

Povinnost tvrzení ukládá účastníkovi povinnost uvést všechny pro rozhodnutí významné skutečnosti. Důkazní povinnost je pak definována jako povinnost účastníka navrhnout, eventuálně označit, důkazní prostředky k prokázání těchto skutečností, které sám tvrdí.⁷ Břemena tvrzení i důkazní řeší případy, kdy se nepodaří zjistit skutkový stav projednávané věci. Následkem neunesení procesních břemen je vždy zhoršení procesního postavení účastníka tím způsobem, že soud uplatněnému nároku nepřizná ochranu.⁸

Společným úkolem těchto institutů je tedy zajistit, aby účastníci do sporu vnesli nezbytné množství informací pro projednání a rozhodnutí ve věci. Pouze soud znalý všech rozhodných skutečností může meritorně rozhodnout a své rozhodnutí dostatečně odvodnit. Za toto zjištění skutkového stavu v věci jsou účastníci odpovědní.

Právě tato odpovědnost dodává informačnímu deficitu klíčový význam. Právě podstata informačního deficitu bez dalšího nespočívá v úplné nebo částečné neznalosti nějaké skutečnosti, případně vyloučené či omezené dispozici s příslušným důkazním prostředkem. Určitá míra nevědomosti je přirozenou součástí každého soudního řízení a zákonná úprava

---

⁶ Hrubými slovy řečeno, lidská hloupost se nebere v úvahu.

⁷ Srov. FIALA, Josef. *Důkazní závaznosti v občanském soudním řízení*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství československé akademie věd, 1965, s. 57.

⁸ Srov. MACUR, Josef. *Dokazování a procesní odpovědnost v občanském soudním řízení*. 1. vyd. V Brně: Univ. J.E. Purkyně, 1984, s. 59.

rozhodování tento fakt uznává s tím, že soud rozhoduje na základě zjištění něho stavu v ci, nikoliv skute něho stavu v ci.⁹

Zjištění skutkový stav v ci odpovídá tomu, zda a v jaké míře strany splní své procesní povinnosti a unesou procesní břemena. Dojde-li soud k závěru, že se jej nepodařilo zjistit, rozhodne podle pravidel o důkazním břemenu. Teorie tuto situaci nazývá stavem *non liquet*, kdy se ani po prohlédnutí dokazování nebylo možné zjistit podstatné skutkové okolnosti a skutkový stav zůstal neobjasněn.¹⁰ Důkazní břemeno zde leží na účastníkovi řízení, který z těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní následky (jestliže je sám tvrdí).

Lze shrnout, že informační deficit přináší ve sporech závažné následky, které mohou v konečném důsledku vést až ke ztrátě sporu z důvodu neunesení důkazního břemene.

2.2 Důležitost informačního deficitu

Výskyt informačního deficitu bývá spojen s výskyt konkrétních případů, ve kterých k němu obvykle dochází. Tento výskyt ovšem bývá relativně neurčitý a neuzavřený, trpí tudíž určitou nesystematičností. V právní teorii ovšem existují i metodicky jší přístupy pro jeho důležitost. Svoboda například popisuje vznik informačního deficitu pomocí dvou základních hledisek.¹¹

První kategorie popisuje případy, které informační deficit způsobují. Tyto případy mohou být dvojitého druhu: nemožností zjistit skutkové informace podstatné pro podání žaloby nebo pro úspěšné vedení sporu, respektive deficitem spočívajícím v neznalosti skutkových a právních úvah, kterými se v řízení ubírá soud, a ty, které jsou podstatné zejména pro správnou formulaci žalobního nároku.¹² Výše uvedené druhy reflektují proces rozhodování soudu, který bere v úvahu objektivní zjištění skutečností, jsou však se ale řídí i vlastními subjektivními úvahami (například ohledně volného hodnocení důkazů).¹³

---

⁹ Soud zpravidla rozhoduje na základě skutkového stavu, který zjistil procesním dokazováním (§ 153 odst. 1 o. s. r.). Viz DAVID, Ludvík a kol. *Komentář k Zákonu obanský soudní řád (99/1963 Sb.)*. Identifikační číslo (ASPI ID): KO99_1963CZ. ASPI, Praha 2009. [cit. 2015-04-08].

¹⁰ *Non liquet* znamená "není jasno". Srov. MACUR, Josef. *Důležitost důkazního břemena v civilním soudním sporu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1996, s. 7-8.

¹¹ Srov. Svoboda, Karel. *Dokazování*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009. vii, s. 100-101.

¹² Srov. Svoboda, Karel. *Dokazování*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009. vii, s. 100.

¹³ Zásada volného hodnocení důkazů je v civilním řízení promítnuta do ust. § 132 o. s. r.

Pro druhou kategorii je rozhodující skutečnost, zda k odstranění informačního deficitu dojde ještě v průběhu soudního řízení, nebo jestli přetrvává i po skončení řízení.¹⁴ Pokud mají soudy možnost, vydávají raději rozhodnutí přesně vymezující práva a povinnosti účastníků na základě skutkového stavu, který se již v budoucnosti nezmění. Pro některé typy řízení je však typické, že upravují právní poměry účastníků do budoucna. Zpravidla tedy nevykládají možnost dalšího přezkumu pro případ, dojde-li k podstatné změně poměrů mezi účastníky (klauzule *rebus sic stantibus* charakteristická například pro rozhodování o vyživovací povinnosti). Jiné situace zahrnují rozhodnutí soudu ukládající účastníkům dosáhnout určitého výsledku, aniž by výslovně stanovil způsob provedení. Soud se tímto řešením vyhýbá zákazu odepření spravedlnosti a současně ponechává povinnému účastníkovi volnost v použití prostředků. Cenou je relativní nejistota oprávněného účastníka soudu ohledně přesně specifikovaných práv a povinností účastníků. Současně přináší tento informační deficit i do budoucna pro případ, že by se chtěl oprávněný svého práva domáhat výkonem rozhodnutí. Modelově lze uvést tato rozhodnutí, jímž soud povinnému ukládá zdržet se určitého chování, například nadměrnými emisemi hluku nebo pachů v sousedských sporech.

Vím, že lze navrhnout ještě nejméně jednu kategorii rozhodující informační deficit. Klíčovým atributem by v takovém případě byla skutečnost, zdali již informační deficit existoval před zahájením řízení, nebo jestli vznikl v průběhu řízení. Zatímco první naznačená kategorie má vliv na prvotní vady žaloby, druhá se zabývá deficitem vzniklým převážně na základě dalších eventuálních nároků žalobce, případně procesní obrany žalovaného. Toto dělení má dle mého názoru zejména největší význam pro teoretické i praktické řešení kompenzací informačního deficitu.

Pro kompenzaci informačního deficitu pomocí soudu pak má význam i skutečnost, zda se jedná o deficit zaviněný nebo nezaviněný účastníkem řízení. Považuje se za spravedlivé, že soud poskytne součinnost stran sporu, která se do stavu informačního deficitu dostane bez své viny, například úmyslným jednáním protistrany. Zejména pro úvahy *de lege ferenda* by tento atribut měl být rozhodující, pokud se vydá cestou zpětné a postupné soudní ochrany širokému okruhu subjektů, zejména osob zastávající objektivně slabší pozici v hmotných právních vztazích (například spotřebitelé, zaměstnanci).

---

¹⁴ Srov. Svoboda, Karel. *Dokazování*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009. vii, s. 100.

2.3 Deficit existující před zahájením řízení

Informační deficit může vzniknout již ve fázi před vlastním zahájením řízení. Tyto případy zahrnují situace, kdy je účastník objektivně neschopný podat bezvadnou žalobu, protože mu scházejí potřebné skutkové poznatky, které musí mít žalobce k dispozici pro dostatečnou substantiaci svého nároku a ústinné zahájení sporu. Nedisponuje-li dostatečnými informacemi, vystavuje se riziku, že soud žalobu obsahující nedostatečná skutková tvrzení označí za neprojednatelnou a po neúspěšném vyzvání k doplnění žaloby, které žalobce pro svůj zjevně neproveditelný informační deficit není schopen, ji odmítne a řízení usnesením zastaví.¹⁵

Deficit žalobce neznamena, že by potřebnými informacemi nedisponovaly jiné osoby. Mnohdy dochází k tomu, že jsou tyto předprocesní skutkové poznatky známy buď žalovanému, nebo třetí osobě. Zejména žalovaný pak zpravidla nemůže mít žádný zájem na tom, aby žalobci pomáhal jeho informační deficit odstraňovat.

Jediný subjekt, který by dokázal žalovanému pomoci jeho informační deficit kompenzovat, je soud. Ten je však povinen v případě žaloby trpící vadami postupovat zprvu souborně, kterým nejdříve vady žaloby odstraní, a až poté ji za neprojednatelnou. Soud tedy vyzve účastníka k opravení nebo doplnění podání, jestliže neobsahuje všechny stanovené náležitosti, je nesrozumitelné nebo neurčitě.¹⁶ Stanovenými náležitostmi žaloby jsou zde mimo jiné i *"vylíčení rozhodujících skutečností, označení dle věci, jichž se navrhovatel dovolává, a musí být z nich patrno, čeho se navrhovatel domáhá"*.¹⁷ Pouhá právní kvalifikace uplatněného nároku žalobcem nepostačuje ke splnění požadavků kladených na projednatelnou žalobu.¹⁸

Svoboda upozoruje na teoretické řešení této situace. Soud by mohl řízení zahájit v případě, kdy dojde k závěru, že vady žaloby jsou odstranitelným nedostatkem podmínek řízení, který lze později v řízení zhojit.¹⁹ V následně probíhajícím řízení by pak soud dokázal deficitem obtíženému účastníku pomoci kompenzovat jeho informační deficit a tím umožnit opravu nebo doplnění žaloby. I ve vývoji judikatury Nejvyššího soudu lze vysledovat určitou tendenci omezování automatického odmítání žalob pro vady žaloby spočívající v nedostatku

---

¹⁵ Viz § 43 odst. 2 o. s. .

¹⁶ Viz § 43 odst. 1 o. s. .

¹⁷ Viz § 79 odst. 1 o. s. .

¹⁸ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2012, sp. zn. 25 Cdo 315/2012.

¹⁹ Viz § 104 odst. 2 o. s. .

pot ebných tvrzení. Nejvyšší soud zde zastává názor, že "*nedostatek pot ebných tvrzení p edstavuje vadu žaloby ve smyslu ustanovení § 43 odst. 2 o. s. . jen za situace, že brání pokračování v řízení, tedy jen jestliže má za následek, že v žalobě není vymezeno podmíněné řízení po skutkové stránce, a to v takovém rozsahu, který neumožňuje jeho jednoznačnou individualizaci (nemožnost záměny s jiným skutkem), a není tedy správné spojovat následky podle ust. § 43 odst. 2 o. s. ., požadovaly-li soudy doplnění skutečností významných z hlediska hmotného práva, nikoli pro procesní stránku v cí.*"²⁰

Nejvyšší soud tedy za rozhodující kritérium projednatelnosti považuje nemožnost záměny s jiným skutkem. Pro ústníka tento přístup znamená značné uvolnění požadavků na dostatečnou substantiaci žaloby a soudům ukládá projednat i žaloby s vadami, které nezasahují do vlastního vymezení podmíněného řízení po skutkové stránce. Soudem postrádaná žalobní tvrzení nebrání v projednání žaloby, třebaže jsou právně významná pro rozhodování soudu ve věci samé.²¹

2.4 Deficit vzniklý v průběhu řízení

Problém informačního deficitu ústníka se nevyskytuje pouze v předprocesní fázi sepsání žaloby. Bezvadná žaloba totiž může být skutkově vystavena i na nejzákladnějších skutkových tvrzeních, které splňují minimální požadavky na podstatné náležitosti žaloby. Po provedení dokazování však může vyvstat nutnost podmíněného řízení o rozhodných skutečnostech doplnit. Ukáže-li se v průběhu jednání, že ústník nevykládá všechny rozhodné skutečnosti nebo že je uvedl neúplně, předseda senátu jej vyzve, aby svá tvrzení doplnil. Tato výzva soudu dle § 118a odst. 1 o. s. . se považuje za hmotně právní poučení, které je nutné poskytnout neprodleně. Jestliže ústník z určení dle výzvy není schopen svá tvrzení doplnit okamžitě, soud určí přiměřenou lhůtu. Tento koncept nazýváme dotvrzovací povinností.

Dostane-li se ohledně výše požadovaných skutkových tvrzení žalobce do informačního deficitu (eventuálně rovnou do důkazní nouze), nemusí se již v této fázi řízení obávat odmítnutí žaloby pro neprojednatelnost. Což by paradoxně bývala lepší varianta, protože odmítnutí žaloby nebrání žalobci podat ji znovu v moment, kdy bude disponovat všemi potřebnými informacemi. Důkazní nouze naproti tomu vede k meritornímu zamítnutí žaloby, které vytváří překážku *rei judicatae* (tj. v věci rozsouzené).

²⁰ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 32 Odo 315/2004 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 12. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1542/2014.

²¹ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 32 Cdo 2382/2007.

Obdobný problém m ůže postihnout žalovaného v p ípad , že žalobce svá procesní b emena unese. Žalovanému m ůže k ú inné procesní obran - podání protitvrzení nebo ozna ení protid kazu - chyb t dostatek informací.²² Analogicky k deficitu žalobce p ed zahájením ízení, i zde m ůže protistrana zadržovat d kazy nutné k prokázání ur itého tvrzení. P íkladem m ůže být spor, ve kterém pronajímatel bytu žaluje nájemce o zaplacení nájemného. Žalobce úsp šn prokáže uzav ení nájemní smlouvy s žalovaným, ze které plyne povinnost žalovaného platit m sí n ur itou ástku. Žalovaný však namítá, že na základ dohody a se souhlasem žalobce provedl na bytu stavební úpravy, které jej zvelebily. Vznáší námitku zapo tení ve výši ceny za zhodnocení bytu, kterou ovšem nelze stanovit bez sou innosti žalobce, který v p ístupu do p edm tného bytu brání. Znemož uje tedy žalovanému opat it si d kaz, zda a v jaké mí e ke zhodnocení došlo.

Výše uvedená situace dokládá dynamickou povahu sporného ízení. P esto sou asná koncepce civilního procesu vyznává spíše statické pojetí d kazního b emene. Teorie naproti tomu zná i jeho dynamickou verzi zastoupenou zejména instituty *p esunutí* a *rozdl ení* d kazního b emene.²³

Sou asný vývoj se stále více p íklání k výše uvedenému dynamickému p ístupu. Svoboda p ípouští výjime né užití obou institut jako projevu *negativní teorie d kazní*.²⁴ Soud m ůže výjime n p esunout d kazní b emeno na protistranu p í objas ování negativní trvající skute nosti, pokud je z ejmé, že by b emeno jejího prokázání ú astníka neúm rn zatížilo. Obvykle se jedná o výše zmín né zavín né znemožn ní d kazu protistranou ohledn prokázání ur ité skute nosti.²⁵

---

²² Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009. vii, s. 108.

²³ Fiala a n kte í další procesn právní teoretici tyto instituty striktn odmítají. Srov. FIALA, Josef. *D kaz zavín ní v ob anském soudním ízení*. 1. vyd. Praha: Naklad. eskoslovenské akademie v d, 1965, s. 61-62.

²⁴ Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 37.

²⁵ Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 37.

3. řešení informačního deficitu

Ke kompenzaci informačního deficitu je nezbytné postupovat obezřetně. V předcházejících kapitolách bylo několikrát zdůrazněno, že každá ze stran zvlášť odpovídá za vlastní tvrzení a návrhy dle svých názorů. S ohledem na princip kontradiktornosti ovládnutí sporu platí, že nikdo není povinen dokazovat tvrzení protistrany, nebo by se tím dostal do konfliktu s vlastními procesními zájmy.

Tento imperativ logicky nemůže být absolutní, neboť by pak o jaké kompenzaci informačního deficitu nemohla být vůbec řeč. Soud by v opačném případě striktně odmítl zásah do oddělených zájmových (informačních) sfér protistran. Teorie i praxe civilního procesu se však shoduje na tom, že za určitých podmínek je autoritativní ingerence soudu do průběhu procesního dokazování nezbytná pro zjištění skutkového stavu v věci.

Strana sporu musí alespoň rámcově navrhnout způsob, kterým by bylo možné informační deficit odstranit.²⁶ Aby soud takovému návrhu vyhověl, musí být soustředěný, opodstatněný i dostatečně substantivovaný.²⁷ Soud také přihledne k tomu, jakým způsobem se účastník ve svém deficitu ocitl. Teprve pokud ve svém posuzování dospěje k názoru, že požadavek účastníka je přiměřený, a pravděpodobně povede ke zjištění skutečnosti ohledně níž je účastník v informačním deficitu, může uložit povinnost k předložení důkazů nebo poskytnutí informace protistraně.²⁸

3.1 Vyšetřovací důkaz

Institut vyšetřovacího důkazu je neurčitým právním pojmem, který zahrnuje velký počet rozdílných procesních jevů. Z tohoto důvodu nelze vytvořit společnou abstraktní definici, která by zahrnula všechny skupiny případů, se kterými lze pojem vyšetřovacího důkazu spojit.²⁹ Použití vyšetřovacího důkazu však obecně míří na situace, kdy strana sporu není sama schopna substantivovat svá skutková tvrzení proto, že jí průběh skutku není

---

²⁶ Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 112.

²⁷ MACUR, Josef. *Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 54-55.

²⁸ Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 113.

²⁹ MACUR, Josef. *Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 19-20.

dostatečně znám. Případná tvrzení mají tedy spíše povahu dohadů a domněnek, které nejsou podložitelné žádnými známými důkazy.³⁰

Těbaž použítá terminologie nápadně svádí k zařazení pod zásadu vyšetřovací, je vyšetřovací důkaz v rámci civilního řízení institutem charakteristickým pro sporné řízení ovládaném zásadou projednací. Důvodem je ústínek, kterým působí. Vyšetřovací důkaz totiž vede k reálnému přesvědčení b emene tvrdit nebo dokazovat z povodního ústníka sporu na něho jiného.³¹

Pravda, tato konstrukce úplně neodpovídá převládajícímu názoru považujícímu procesní b emenu za statickou, tj. nepřenositelnou mezi stranami. Na druhou stranu soud v souladu s principem povinné souinnosti při zjišťování skutkového stavu nemá možnost bezdůvodně odmítnout ústníku pomoci s jeho nezávislým informačním deficitem. Mnohdy tak činí zcela nevhodně - sám soud b emení do jisté míry trpí vlastním informačním deficitem a zcela běžným postupem v rámci vedení řízení (např. iniciativním výsledkem svdka) jej pomáhá odstranit i ústníku, aniž by formálně užil institutu vyšetřovacího důkazu. Svoboda přiznává, že u aktivních soudců používajících procesní postup dle § 120 odst. 3 o. s. tento deficit nastává méně často.³²

Praktické užití institutu vyšetřovacího důkazu existuje v případech, kdy strana zatížená důkazním b emenem objektivně nemá možnost disponovat s informacemi o skutečnostech významných pro rozhodnutí ve sporu a dostává se do nezávislého informačního deficitu (typicky zadržováním informací protistranou). Jestliže tato strana přednese alespoň některé body skutkového stavu a zvýší tak pravděpodobnost svých skutkových tvrzení, soud naříadí provedení vyšetřovacího důkazu.

Jako autor vidím nejvhodnější procesní postup pro vlastní realizaci výsledků ústníka dle § 131 odst. 1 o. s. ³³ Gramatický výklad tohoto ustanovení však znamená zjevnou překážku, nebo vyžaduje předchozí souhlas ústníka s vlastním výsledkem. Ledaže soud toto odmítnutí udělit souhlasu vyhodnotí v neprospěch této strany, zohlední jej v celkovém hodnocení všech důkazů, případně při posuzování stavu *non liquet*.

---

³⁰ Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 120.

³¹ Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 120-121.

³² Srov. SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 122.

³³ Srov. DAVID, Ludvík a kol. *Komentář k Zákonu obanský soudní řád (99/1963 Sb.)*. Identifikační číslo (ASPI ID): KO99_1963CZ. ASPI, Praha 2009. [cit. 2. 4. 2015].

3.2 Vysv tlovací povinnost strany nezatížené d kazním b emenem

Macur adí vysv tlovací povinnost mezi specifické p ípady vyšet ovacího d kazu ve sporném ízení.³⁴ Obecná vysv tlovací povinnost je pro procesn právní teorii nepřijatelná, nebo by odporovala kontradiktorní povaze civilního sporu tím, že by příliš zasahovala do procesních zájm stran. Naproti tomu vysv tlovací povinnost strany nezatížené d kazním b emenem je přípustná. Specificky vzniká v případě nezaviněného a nepřeklenutelného informačního deficitu účastníka, který není schopen dostatečně substancovaného přednesu. Takový postup je ospravedlnitelný pouze v případě neodstranitelné procesní nevýhody, kdy tato strana nemá žádnou jinou možnost získat potřebné informace než od protistrany, která si ohledně nich drží monopolní postavení.³⁵

Macur podrobněji uvádí, že *"vzniká procesní strana, která není zatížena d kazním b emenem, avšak má dostatek informací k tomu, aby podrobně objasnila, vysvětlila a doplnila skutková tvrzení odpovídatelce, který nese d kazní b emeno, ale v d sledku svého informačního deficitu nemá možnost své skutkové přednesy, na nichž zakládá svoji žalobu (popřípadě námitky nebo obranu ve sporu), v potřebné míře konkretizovat, resp. substancovat."*³⁶

Přirozeně tato povinnost není výslovně zakotvena v procesních předpisech. Nicméně její existence může být dovozena výkladem (zejména interpretací čl. 96 odst. 1 Ústavy ČR, který zakotvuje právo na spravedlivý proces). Lze vysledovat, že narozdíl od poměrně neurytého institutu vyšet ovacího d kazu je institut vysv tlovací povinnosti hojně využíván v judikatu i vyšších soudů pro odvodnění kompenzace informačního deficitu.

Důvod pro rozlišování vyšet ovacího d kazu od vysv tlovací povinnosti spoívá v právní konstrukci. Vyšet ovací d kaz zpravidla představuje "pouhý" přesun procesního břemene, zatímco vysv tlovací povinnost je plnohodnotnou procesní povinností. Zatímco jednání proti smyslu procesního břemene není nikdy protiprávní (břemena jsou definována nedostatkem jakéhokoliv donucení k určení jednání, strana tudíž jedná nejvýše proti svým zájmům)³⁷, za

---

³⁴ Srov. MACUR, Josef. *Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 97.

³⁵ Srov. MACUR, Josef. *Vysv tlovací povinnost strany nezatížené d kazním b emenem v civilním soudním ízení*. Právní rozhledy, 2000, ro. 8, . 2, s. 20 an.

³⁶ Srov. MACUR, Josef. *Vysv tlovací povinnost strany nezatížené d kazním b emenem v civilním soudním ízení*. Právní rozhledy, 2000, ro. 8, . 2, s. 24.

³⁷ Srov. MACUR, Josef. *D kazní b emeno v civilním soudním ízení*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 78-90.

porušení procesní povinnosti nastupuje procesní sankce. Nesplnění bude mít tudíž za následek hodnocení d kazu v neprospěch strany, která vysv tlovací povinnost nesplnila.³⁸

3.3 Snížení požadavk na substanciaci

Snížení požadavk na substanciaci p ednes strany rozhodn není standardním ešením informa ního deficitu strany. Nelze však pochybovat o tom, že pro tento zp sob ešení lze nalézt podklad v platném právu i judikatu e. Existuje teoretická možnost, jak odvrátit hrozící informa ní deficit strany ohledn dostate ného vylí ení rozhodných skute ností v rámci procesního dokazování. Následující úvahy se opírají zejména o institut tzv. *b emena substancování*.

Sou asná procesní v da a aplika ní praxe b emeno substancování tém nezná. Tento pojem totiž v mezidobí let 1948 a 1989 vyšel z užívání. Jeho existenci lze teoreticky dovodit výkladem zásady projednací, t ebaže mnozí auto i považují b emeno substancování za pouhou sou ást b emene tvrzení.

Macur popisuje substancování jako *hodnocení skutkových p ednes a návrh stran z hlediska jejich ur itosti*.³⁹ Podmínku ádného substancování dle n j nespl ují neur itá, paušální nebo p íliš obecná tvrzení, která neumož ují v cný p ezkum. B emeno substancování následn postihuje procesní stranu vnášejíci podobn nekvalifikovaná tvrzení.

B emeno substancování tudíž stanovuje ur ité kvalitativní požadavky na p ednesy procesních stran. Nedostate ná substancovaná odpov m že být d vodem k tomu, aby k ní soud v bec nep íhlédl (respektive ji pominul, jako by nebyla u in na).⁴⁰

Problém nastává, st etnou-li se ve sporu strany s diametráln odlišnými osobními "kvalitami". P íkladem m že být spor kvalifikovaného právníka a klienta o náhradu škody zp sobené v souvislosti s výkonem odborného právního poradenství. Nelze o ekávat, že laik bude schopen precísní právní analýzy, aby dostál svým procesním povinnostem tvrzení. Lze si p edstavit kauzy, ve kterých by jedna ze stran mohla nastavit vyšší kvalitativní úrove ur itosti skutkových tvrzení a tím tedy jistým zp sobem zneužít institutu b emene substancování k indukci nedostate né odpov di nekvalifikovanou protistranou (typicky slabšími stranami v závazkových vztazích jsou nap íklad laici, nepodnikatelé, spot ebitelé apod.).

³⁸ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn. 22 Cdo 883/2010.

³⁹ Srov. MACUR, Josef. *B emeno substancování v civilním soudním ízení*. Bulletin advokacie, 6-7/1999, s. 10.

⁴⁰ Srov. MACUR, Josef. *B emeno substancování v civilním soudním ízení*. Bulletin advokacie, 6-7/1999, s. 14.

Pro výše uvedené případy by m lo platit, že nekvalifikovaná strana pouze poukáže na ur ité op rné body, na nichž zakládá skutková tvrzení, aniž by se kvalitativn musela vyrovnat tvrzením protistrany.⁴¹

3.4 P edb žné opat ení

Podání návrhu na vydání p edb žného opat ení podle § 74 an. o. s. . za ú elem vy ešení informa ního deficitu strany osobn považují za zajímavou, le velice odvážnou myšlenku, která rozhodn nepat í mezi standardn užívané metody. P esto jí nelze up ít jistou originalitu⁴², nebo by teoreticky umožnila p edvídavému ú astníku deficit, který by jej nutn postihl p i podávání vlastní žaloby (viz kapitola popisující deficit existující p ed zahájením ízení).

Návrh na vydání p edb žného opat ení totiž vyžaduje zcela jinou kvalitativní úrove skutkových tvrzení. Ú el takového opat ení sm uje k zatímní úprav pom r mezi ú astníky, která musí být soudem shledána jako naléhavá. Navrhovateli sta í takový nárok toliko osv d it, není nutné jej prokázat. Není t eba dbát formálních požadavk zákonem p edepsaných pro procesní dokazování, v etn práva protistrany vyjád it se k obsahu listin od vod ujících pot ebu na ízení p edb žného opat ení.⁴³ Soud tedy rozhodne na základ vlastního p esv d ení o nutnosti a pravd podobnosti skutkových tvrzení.

Výše navržený postup lze do jisté míry považovat za kontroverzní. Jednak p edpokládá zna nou benevolenci soudu p i extenzivním výkladu ú elu p edb žného opat ení, jednak by se tímto postupem fakticky a priori obracelo d kazní b emeno z žalobce na žalovaného. Svým ú elem, tedy "násiln " získat od protistrany skutkové poznatky pro následující ízení p ed soudem se nápadn podobá angloamerickému institutu *pre-trial discovery* (viz níže).

---

⁴¹ Srov. MACUR, Josef. *B emeno substancování v civilním soudním ízení*. Bulletin advokacie, 6-7/1999, s. 14.

⁴² Srov. HOUDEK, Zden k. *Derivativní žaloby*. Brno, 2013. 58 s. Diplomová práce. Masarykova Univerzita v Brn , Právnická fakulta. Vedoucí práce : doc. JUDr. Josef Kotásek, Ph.D.

⁴³ Srov. DAVID, Ludvík a kol. *Komentá k Zákonu ob anský soudní ád (99/1963 Sb.)*. Identifika ní íslo (ASPI ID): KO99_1963CZ. ASPI, Praha 2009. [cit. 14. 4. 2015].

3.5 Pre-trial discovery

Pre-trial discovery může být volně položeno jako "fáze předěžného vyhledávání informací", přičemž je nutno zejména zdůraznit, že tento institut nemá v kontinentálním právu žádný srovnatelný ekvivalent. Spouívá v zavedení specifického předprávního řízení, ve kterém strany vyhledávají informace o skutkovém stavu, které by mohly následně použít v řízení před soudem jako důkazní prostředky, nebo v průběhu hlavního jednání naopak žádné vyhledávání informací přípustné není.

Nejzásadnějším rozdílem oproti kontinentálnímu pojetí civilního procesu je fakt, že v pre-trial discovery neopatřuje a neprovádí důkaz soud, nýbrž účastníci a jejich zástupci. Tento proces probíhá za dohledu soudních úředníků, kteří nicméně do vlastního průběhu zasahují jen zřídkakdy. Charakterem tudíž odpovídá současnou kontinentální teorií odmítaný koncept tzv. *advokátského procesu*.⁴⁴

Pro řešení informačního deficitu strany si teoreticky nelze představit lepší řešení. I proto se v angloamerickém právním systému pojem deficitu prakticky nevyskytuje, respektive mu není připřísuzován takový význam. Důvodem je zejména - pre-trial discovery nabízí stranám širokou paletu různých procesních postupů, jak vyhledat a získat skutkové informace i proti vůli protistrany. Mezi tyto prostředky patří zejména výslechy osob, předložení listin a předem tisk, pokládání písemných dotazů, ohledání místa nebo výzvu k doznání.⁴⁵ Strany jsou ve vyhledávání omezeny pouze požadavkem, aby požadovaná informace mohla být na základě rozumné úvahy považována za způsobilou k získání potřebného důkazního materiálu.⁴⁶ Panuje totiž přesvědčení, že je nanejvýš spravedlivé, aby strany nemohly zatajovat informace umožňující pravdivé a úplné zjištění skutkového stavu věci.

Odvrácenou stranou tohoto postupu je nesmírná náročnost na lidské i materiální zdroje. Oprávněná kritika institutu discovery poukazuje na potenciálně bezbřehé pátrání a vyhledávání informací. Naprosto není výjimkou, že se strany raději dohodnou, než by

---

⁴⁴ WINTEROVÁ, Alena. *Nad perspektivami českého civilního procesu*. Právní rozhledy 19/2008, s. 706 a násl.

⁴⁵ Srov. MACUR, Josef. *Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 188.

⁴⁶ Srov. MACUR, Josef. *Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 188.

procházely takto vyerpávajícím stádiem.⁴⁷ Po et spor , které se dostanou až do fáze ízení p ed soudem, se stabiln pohybuje v jednotkách procent.

Požadavky kladené americkým právem na postup podle ustanovení pre-trial discovery jsou na kontinentální pom ry velice mírné. Žaloba musí obsahovat pouze stru nou formulaci žalobních návrh , aniž by bylo nutné p edem uvést podrobná tvrzení nebo ozna it d kazy prokazující nárok (dokonce se p ipouští i alternativní, hypotetická a áste n protich dná tvrzení).⁴⁸

Realita pre-trial discovery ve Velké Británii se od koncepce užívané ve Spojených státech amerických liší p edevším vyššími požadavky na od vodn ní návrhu. Vyhledávané informace a d kazy musí být vhodné k bezprost ednímu skutkovému opodstatn ní uplatn ných nárok , téma d kaz musí být jasn stanoveno.⁴⁹ P evládající judikatura mimoto více balancuje mezi zájmem žalobce na získání pot ebných informací a ochranou zájm žalovaného, zejména s ohledem na d v rné a utajované informace. Tomuto ú elu slouží mimo jiné tzv *protective orders*, které blokují žádosti na zp ístupn ní informa ního materiálu v p ípadech nadm rn zat žujících nebo šikanózních návrh .⁵⁰

S ohledem na výše uvedenou charakteristiku lze shrnout, že sou asná úprava eského civilního procesu nezná žádný srovnatelný ekvivalent. Už pouhé zavedení tolik diskutované koncepce advokátského procesu se setkává s negativním ohlasem u odborné ve ejnosti, co teprve p edstava sporného ízení zcela rezignujícího na zásadu kontradiktornosti.

---

⁴⁷ Pod závojem zajišt ní co nejkompletn jšího informa ního a d kazního materiálu po sob strany mohou vzájemn požadovat vydání reáln neomezeného po tu listin (zaznamenány p ípady ítající desítky milion kopií). P í vedení takového sporu mohou strany snadno finan n "vykrváčet".

⁴⁸ Srov. MACUR, Josef. *Kompenzace informa ního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 190.

⁴⁹ Srov. MACUR, Josef. *Kompenzace informa ního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 224.

⁵⁰ Srov. MACUR, Josef. *Kompenzace informa ního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 222-225.

4. Závěr

Moderní společnost vyvinula natolik složitou strukturu společenských vztahů, že poznání úplné materiální pravdy v civilním řízení přestává být dosažitelným ideálem. Přesto bychom neměli předeem rezignovat na snahu, dobrat se v rámci civilního řízení co nejúplněji zjištěního skutkového stavu v ci. Pouze v takovém případě m že být rozhodnutí soudu správné a spravedlivé. Nelze tedy souhlasit s konstrukcí takového civilního procesu, která informa ní deficit procesní strany v civilním soudním sporu ponechává neešený.

Je nutno připustit, že se koncepce českého civilního procesu touto cestou nevydává. Porovnáním s angloamerickou právní konstrukcí však vykazuje výrazně nižší účinnost. Jednou z příčin současného stavu může být i dlouhodobě nižší zájem ze strany zákonodárce i odborné veřejnosti. Lze uvažovat, zdali tento názor nemá povod v přetrvávajícím přesvědčení, že za výsledek řízení jsou téměř bezvýhradně odpovědní účastníci podle míry informací, které jsou schopni vnést do řízení před soudem. Náklady na získání informací potřebných k obhájení nároku však mohou zdaleka převyšit majetkovou i nemajetkovou situaci účastníka, který se pak bez své viny ocitá v nezaviněném informačním deficitu, který není schopen bez pomoci soudu překonat.

Na závěr si nelze odpuštit drobnou úvahu de lege ferenda, zejména s ohledem na nově připravovaný procesní kodex, jehož budoucí podoba již se začíná diskutovat mezi odbornou veřejností. Informační deficit není imaginární teoretickou konstrukcí, nýbrž každodenní realitou. Zákonodárce by měl uznat potřebu řešit tyto situace, zejména s ohledem na nezaviněný deficit strany, které protistrana záměrně nebo zlovolně má přístup k informacím i důkazům. Dnes uznávané způsoby řešení (vyjma pre-trial discovery) vycházejí z interpretace různých procesních zásad a institutů. Pro legitimní očekávání účastníků sporu je však životně důležité, aby mohli o svých procesních možnostech přehled. Rovněž soud musí mít jasnou představu, jakým způsobem může do řízení zasahovat. Proto navrhuji zhruba na úrovni dnešní hlavy druhé o. s. s názvem "dokazování" zavedení samostatného dílu i oddílu upravujícího určení způsobů vypořádání se s informačním deficitem stran především argumentací zvoleného provedení v důvodové zprávě.

5. Zdroje

5.1 Publikace

FIALA, Josef. *D kaz zavín ní v ob anském soudním ízení*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství eskoslovenské akademie v d, 1965. 150 s.

HORA, Václav a SPÁ IL, Ji í, ed. *eskoslovenské civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer eská republika, 2010. xxxii, 211, 442, 286 s. Klasická právnická díla. ISBN 978-80-7357-540-3.

MACUR, Josef. *D lení d kazního b emena v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996. 161 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brn = Acta Universitatis Brunensis. ada teoretická; sv. 172. ISBN 80-210-1403-2.

MACUR, Josef. *Dokazování a procesní odpov dnost v ob anském soudním ízení*. 1. vyd. V Brn : Univ. J.E. Purkyn , 1984. 177 s. Spisy právnické fak. Univ. J. E. Purkyn v Brn = Acta Universitatis Brunensis. Iuridica; Sv. 56.

MACUR, Josef. *D kazní b emeno v civilním soudním ízení*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1995. 172 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brn = Acta Universitatis Brunensis iuridica. ada teoretická; sv. 157. ISBN 80-210-1161-0.

MACUR, Josef. *Kompenzace informa ního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 253 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brn . ada teoretická; sv. 231. ISBN 80-210-2276-0.

SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009. vii, s. 9-391. Právní monografie. ISBN 978-80-7357-414-7.

WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská u ebnice*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011. 711 s. ISBN 978-80-7201-842-0.

5.2 Odborné články

DAVID, Ludvík. *Boies, D. Ve služb spravedlnosti*. Praha : Baronet, 2006, 552s. Právní rozhledy, 23/2006, s. 863 an.

DAVID, Ludvík. *Co má (těž) vliv na dobu trvání civilních spor* . Právní rozhledy, 9/2002, s. 409 an.

HAJN, Petr. *Kdo má dokazovat a kdo vysv tlovat ve sporech z nekalé sout že?* Obchodn právní revue, 3/2011, s. 69 an.

MACUR, Josef. *B emeno substancování v civilním soudním ízení*. Bulletin advokacie, 6-7/1999, s. 7-18.

MACUR, Josef. *K problematice ur itosti d kazních návrh v civilním soudním ízení.* Bulletin advokacie, 4/2000, s. 19-28.

MACUR, Josef. *K problematice urychlování civilního soudního ízení.* Právní rozhledy, 3/2002, s. 126 an.

MACUR, Josef. *Vysv tlovací povinnost strany nezatížené d kazním b emenem v civilním soudním ízení.* Právní rozhledy, 2000, ro . 8, . 5, s. 200-205.

MACUR, Josef. *Vyšet ovací d kaz v civilním soudním ízení.* Právní rozhledy, 2/2000, s. 46 an.

MACUR, Josef. *Zájem stran na vysv tlení skutkového stavu v ci v civilním soudním ízení.* Bulletin advokacie, 2/1992, s. 10-22.

SVOBODA, Karel. *K p ipravované rekodifikaci civilního procesu.* Právní rozhledy, 10/2000, s. 343 an.

SVOBODA, Karel. *Vady žaloby nezavin né žalobcem. Jak z toho?* Právní fórum, 9/2007, s. 316-324.

WINTEROVÁ, Alena. *Nad perspektivami eského civilního procesu.* Právní rozhledy 19/2008, s. 706 a násl.

5.3 Elektronické zdroje

DAVID, Ludvík a kol. *Komentá k Zákonu ob anský soudní ád (99/1963 Sb.).* Identifika ní íslo (ASPI ID): KO99_1963CZ. ASPI, Praha 2009. [cit. 2015-04-14].

5.4 Právní p edpisy

Zákon . 99/1963 Sb., ob anský soudní ád, ve zn ní pozd jších p edpis .

5.5 Soudní rozhodnutí

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2011, sp. zn. 22 Cdo 883/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 32 Odo 315/2004.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 32 Cdo 2382/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2012, sp. zn. 25 Cdo 315/2012.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 12. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1542/2014.